

GORIŠKA ▶ Varčevanje v zdravstvu potiska ZD v rdeče številke - Pacienti še ne čutijo posledic - Če ne bo sprememb, bo hudo

Bodo plače in varčevanje spodjedli pravice pacientov?

Vladni varčevalni ukrepi so zdravstvene domove potisnili v rdeče številke, kar je očitno tudi na Goriškem. Vlada in ZZS sta višanje plač zdravnikom prenesla na pleča zdravstvenih ustanov, ob tem pa uvedla še dodatne omejitve. Pacienti naj za zdaj teh ukrepov še ne bi občutili. Vprašanje pa je, kako bo v prihodnje.

Direktor novogoriškega Zdravstvenega doma – zobozdravstvo **Darko Tomšič** pravi, da bodo zaradi vladnih ukrepov letošnje leto zaključili s 80.000 evri izgube. "Zaradi uveljavljenih nižjih cen storitev v prvi polovici letošnjega leta, smo že junija sprejeli rebalans plana, s katerim smo med drugim zmanjšali investicije in določene stroške." Po rebalansu se je cena storitve z aneksom k splošnemu dogovoru znižala še za dobrih pet odstotkov. Cena velja od marca.

Plače na plečih ZD

Kot je znano, so v ceni zdravstvenih in zobozdravstvenih storitev znižali strošek plač za en plačni razred, amortizacijo za 20 odstotkov, v prvi polovici leta pa znižali cene storitev za 2,5 odstotka. Črtali so tudi stimulacijo za delovno uspešnost. "Lani so se plače zdravnikov in zobozdravnikov povečale za dobrih 15 odstotkov. Povečale so se tudi na osnovi napredovanja, dodatno pa januarja letos še zaradi dogovora med vlado in sindikati, tako da je znašal skupen dvig plačne mase dobrih 20 odstotkov," pravi Tomšič. Čeprav vlada znižuje ceno storitve, ki je že dosegla raven iz začetka leta 2008, med sindikati in vlado ni dogovora o kakršnikoli novi spremembi

Osnutek finančnega načrta ZZS predvideva varčevanje tudi v prihodnjem letu. Kot pravi direktor ZZS **Samo Fakin**, načrtujejo dodatne ukrepe, denimo prenos dela obveznosti iz obveznega v prostovoljno zdravstveno zavarovanje, na primer nenujne prevoze z reševalnimi vozili, del zdraviliškega zdravljenja in zobno protetiko.

plač. "Ker smo prej dosegali dobre poslovne rezultate, letos in v prvi polovici prihodnjega leta pacienti ne bodo občutili posledic. Če pa se bo tako stanje nadaljevalo, se bo zagotovo poznalo tudi pri pacientih," pravi.

Poleg tega so v zobozdravstvu oktobra uvedli sistem glavarin. To se bo poznalo predvsem na področju mladinskega zobozdravstva (na Goriškem je zgledno pokrito), saj bodo izgubili prihodek v vrednosti dobrih dveh zobozdravstvenih ekip, kar bo imelo dolgoročne posledice predvsem na podeželju. V dogovoru z občinami sicer ne bodo zmanjševali tega programa, a bo treba zagotoviti denar za kritje izgube, opozarja.

Še dobro, da imajo rezerve

Na zapletene razmere je pred dnevi opozoril direktor novogoriškega Zdravstvenega doma - osnovno varstvo **Marjan Pintar**. Denar za višje plače morajo zagotoviti zdravstvene ustanove, kar ni sprejemljivo, pravi. A ne gre le za plače. Tudi v novogoriškem osnovnem zdravstvu bodo na račun prejšnjih dobrih rezultatov nekako zvozili, vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo, če se bodo varčevalni ukrepi nadaljevali. Najprej se bodo morali odpovedati nadstandardu, kot je denimo zdravljenje neke-mičnih odvisnosti, ki so ga kot prvi v državi začeli uspešno izvajati v ambulantni za zdravljenje odvisnosti.

"Gre predvsem za zdravljenje odvisnosti od iger na srečo, ki postaja resen problem. Kljub pozivom nam država za ta program ne namenja niti evra, polovico terapevta plačuje občina, ostalo pokrijemo sami," pravi. Upa, da se bodo za dve uredile in da ne bo treba posegati po še bolj drastičnih

Marjan Pintar

ukrepov, kot je denimo odpuščanje, saj že zdaj primanjkuje zdravnikov.

Izgube so, a za zdaj pravic ne bo manj

Težave tarejo tudi Zdravstveni dom Ajdovščina, ki ima 150.000 evrov izgube. Svet zavoda si z oktobrskim rebalansom finančnega plana prizadeva preprečiti poviševanje izgube. Direktorica **Boža Ferfolja** poudarja, da kljub težavam pravic delavcev in pacientov ne bodo zmanjševali. "Začasno zapiranje nekaterih ambulant bi povzročilo obremenjevanje ostalih. O vrnitvi koncesij ne razmišljamo, saj smo jih težko pridobili v korist pacientov. S tem bi povzročili veliko škodo."

"Treba bo najti denar"

Zaradi razmer so zaskrbljeni tudi župani ožje Goriške. Kot je povedal novogoriški župan **Mirko Brulc**, vodstvo ZD ugotavlja, da še ima rezerve. "Previdno bomo spremljali razmere in ugotavljali, ali bo treba ukrepati," je povedal. Župani upajo, da bosta težke razmere najmanj občutili preventiva in kurativa. Po besedah Brulca si ne smejo privoščiti izgube programa pomoči odvisnikom od iger na srečo, četudi je zahteven in drag. "Treba bo najti denar, če ne drugače pri tistih, ki izvajajo igre na srečo." AS

Dodaja, da o pravicah odloča država, zato bi jih morala tudi plačati ali zmanjšati. V zavodu upajo, da bodo minus pokrili s presežkom iz preteklih let. Če bo financiranje prihodnje leto podobno letošnjemu, opozarjajo, da bo prišlo do uničenja primarnega zdravstva.

Podobno je v Tolminu, kjer bodo leto zaključili s 50.000 do 100.000 evri izgube. "Ko smo pred meseci preračunavali, kaj prinaša uvedba prvega aneksa k dogovoru, smo pričakovali nad 300.000 evrov izgube. Z racionalizacijo smo jo precej zmanjšali. Če sprememb ne bo, bodo nujni dodatni ukrepi. Naše rezerve zadoščajo do februarja," kritične razmere opisuje v. d. direktorja **Dušan Taljat**.

Dušan Taljat

"Reforma je bila nepremišljena"

Kot pravi, je srž problema v nepremišljeni plačni reformi v javnem sektorju, ki je bila opravljena brez analize posledic. "V tolminskem ZD moramo za višje plače nameniti 300.000 evrov več kot lani. Letošnji proračun pa ostaja približno enak lansnemu - od 4,6 do 4,7 milijona evrov," pojasnjuje. Dodatno težavo predstavlja kolektiv s starejšimi zaposlenimi, ki so uvrščeni v višje plačne razrede. "Zavodi s starejšimi zaposlenimi dobijo manj denarja za plače, kot ga morajo zanje nameniti. Pri nas ta primanjkljaj znaša 55.000 evrov."

Bolj kot ostale je tolminsko zdravstvo prizadelo krčenje amortizacije iz lanskih 220.000 evrov na letošnjih 190.000. "Prav letos smo

veliko vlagali. Amortizacijo smo namenili za nakup opreme v obnovljenih zdravstvenih postajah v Kobaridu in v Podbrdu, še vedno odplačujemo vozilo. To pomeni, da smo porabili rezerve," pravi. Zato so sprejeli program racionalizacije in rebalans. Odpravili so nagrajevanje povečanega obsega dela. Ambulante ob petkih so iz dežurnih spremenili v "cenejše" redne. Prihodnje leto naj bi med redne uvrstili tudi ambulante ob sobotah. Uvedli so spremembe pri podjemnih pogodbah s samoplačniškimi ambulantami. Hkrati želijo, da se obseg samoplačniških storitev ne bi zmanjšal. Spodbujajo ga tako, da zdravniki s stoodstotno opravljenim rednim programom lahko iztržijo večji delež iz naslova podjemnih pogodb.

V specifičnem okolju z veliko površino in malo prebivalci je ZD Tolmin vedno opravljal večji obseg dela, kot ga priznava zavarovalnica. Če država z novim aneksom ne zagotovi dodatnega denarja, bodo prisiljeni izvajati samo program, ki ga plača ZZS. To pa bi prizadelo občane, opozarja Taljat.

**IRENA TUREL,
ALENKA TRATNIK,
NEVA BLAZETIČ**

V Tolminu so veliko vlagali in so že porabili rezerve, zato zatiskajo pas

V Novi Gorici se borijo, da bodo morali opustiti zdravljenje odvisnosti od iger na srečo, ki je vse večji problem